



Eylül 2012

Bu bilgi notunun kapsamı nihai değildir ve AİHM için bağlayıcılığı yoktur

Zorla çalıştırma ve insan ticareti

Ev işçileri

Siliadin – Fransa Davası (başvuru no. 73316/01)

26 Temmuz 2005

Togo vatandaşı Siliadin, 1994 yılında okumak amacıyla Fransa'ya gelmiş, fakat bunun yerine Paris'te özel bir konutta ev hizmetçisi olarak çalıştırılmıştır. Pasaportuna el konularak yıllar boyunca ücretsiz ve tatilsiz olmak suretiyle günde 15 saat çalıştırılmıştır. Siliadin ev kölesi haline getirildiğinden şikayetçi idi.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Siliadin'in işverenleri tarafından köleleştirilmediğini, zira işverenleri her ne kadar üzerinde kontrol sahibi olsalar da kendisini bir "nesne mesabesine indirgeyici hakiki bir yasal zilyetliği haiz olmadıklarını" kaydetmiştir. Ancak, AİHM, o sırada yürürlükte olan ceza kanununun başvuranı yeterince korumadığını ve sonradan değiştirilmiş olsa dahi bu kanun değişikliğinin başvuranın durumuna uygulanabilir olmadığını kaydetmiştir. AİHM, Siliadin'in kul durumunda tutulduğu, dolayısıyla Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesinin 4. Maddesinin (kölelik, kullandırma, zorla veya zorunlu çalıştırma yasağı) ihlal edildiğine hükmetmiştir.

C.N. – V. – Fransa Davası (no. 67724/09)

11 Ekim 2012

Dava, 16 ve 10 yaşında Burundili öksüz iki kız kardeşin köleleştirildikleri veya zorla ya da zorunlu çalıştırıldıkları (teyze ve enişterinin evinde ücretsiz ev işi yaptırma) iddiaları ile ilgili idi.

Devletin köleleştirme ve zorla çalıştırmayla etkili mücadeleyi mümkün kılacak yasal ve idari çerçeveyi tesis etmemesi nedeniyle ilk başvuranla (C.N.) ilgili olarak 4. Madde (kölelik ve zorla çalıştırma yasağı) ihlal edilmiştir;

Devletin köleleştirme ve zorla çalışma olaylarını etkili biçimde soruşturma yükümlülüğü konusunda ilk başvuranla (C.N.) ilgili olarak 4. Maddenin ihlali söz konusu değildir;

İkinci başvuranla (V.) ilgili olarak 4. Madde ihlal edilmemiştir;

AİHM özellikle C.N'nin Burundi'ye geri gönderilme tehdidiyle zorla veya zorunlu çalıştırıldığı, bilhassa yaptırılanların niteliği ve miktarı açısından, ücretli bir meslek erbabı tarafından yapılması halinde iş olarak nitelenecek faaliyetlerin aile dayanışması veya aile yaşamını paylaşma kapsamında değerlendirilecek faaliyetlerden ayrılması gerektiği sonucuna varmıştır. AİHM ayrıca C.N'nin

durumunun değişmediğini ve değişecek gibi görünmediğini düşünmesi nedeniyle kendisinin köle olarak tutulduğunu kaydetmiştir. AİHM son olarak Fransa'nın Sözleşmenin 4. Maddesi kapsamında zorla çalıştırmayla mücadele yükümlülüklerini yerine getirmediğine hükmetmiştir.

Derdest davalar

Elizabeth Kawogo – Birleşik Krallık Davası (no. 56921/09)

Tanzanya vatandaşı başvuran Kasım 2006'ya kadar geçerli çalışma vizesiyle Birleşik Krallık'a gelmiş, vizesi sona erdikten sonra aylar boyunca eski işverenin ebeveynlerinin hizmetlerini görmeye mecbur bırakılmıştır. Her gün sabah 7'den gece 10.30'a kadar çalıştırılmış ve karşılığında kendisine hiçbir ücret ödenmemiştir. Başvuran 2007 Haziranında kaçmıştır. 4. Maddeye istinaden zorla çalıştırıldığından şikayetçidir.

[Haziran 2010'da Hükümete tebliğ edilmiştir.](#)

C.N. – Birleşik Krallık Davası (no. 4239/08)

Uganda vatandaşı başvuran, Uganda'da cinsel tacizden kaçarak sahte pasaportla Birleşik Krallık'a geldiğini iddia etmektedir. Ülkeye giriş yaptıktan sonra belgeleri elinden alınmış ve Parkinson hastası bir yaşlının bakımında çalıştırılmıştır. Hem gece hem gündüz çalışmaya zorlandığı halde kendisine hiçbir ücret ödenmemiştir. Sürekli tecrit halinde tutulmuş, şiddet ve sınırdışı edilmekle tehdit edilmiştir. O sırada yürürlükte bulunan kanunlarda kullandırma ve zorla çalıştırma suçları yer almadığı için İngiliz mahkemelerinden koruma talebinde bulunamadığından bahisle, Birleşik Krallık'ın özellikle 4. Maddeyi ihlal ettiğinden şikayetçidir.

[Mart 2010'da Hükümete tebliğ edilmiştir.](#)

İnsan ticareti ve/veya fuhuşa zorlama

Rantseva – Kıbrıs ve Rusya Davası (no. 25965/04)

7 Ocak 2010

Başvuranın kızı Mart 2001'de çalışmak için gittiği Kıbrıs'ta ölmüştü. Başvuran, Kıbrıs polisinin kızını hayattayken insan ticaretinden korumak ve ölümünden sonra sorumluları cezalandırmak için ellerinden gelen gayreti göstermediğinden şikayetçi idi. Başvuran ayrıca Rus makamlarının kızının satılmasını ve ölümünü araştırmadaki başarısızlıklarından ve kızını insan ticareti riskinden koruyamadıklarından şikayetçi idi.

AİHM, köleleştirme gibi insan ticaretinin de insanlara alınıp satılacak mal ve zorla işe koşulacak meta muamelesi anlamına geldiğini ve 4. Madde kapsamında yasaklandığını kaydetmiştir. AİHM, Kıbrıs'ın 4. Maddeyi ihlal ettiğine hükmetmiştir: Kıbrıs insan ticaretiyle mücadeleye matuf uygun yasal ve idari çerçeveyi tesis etmemiştir ve polis, insan ticareti kurbanı olabileceği yönünde muteber kuşkular bulunmasına karşın Rantseva'yı koruyamamıştır. AİHM Rusya'nın da 4. Maddeyi ihlal ettiğine hükmetmiştir: Rusya Rantseva'nın insan

tacirlerinin eline nasıl ve nerede geçtiğini araştırmamış ve özellikle bu tacirleri ve kullandıkları yöntemleri tespit etmek için gerekli adımları atmamıştır.

Kaya – Almanya Davası (31573/02)

28 Haziran 2007

Başvuran yaklaşık 30 yıl Almanya’da yaşamış bir Türk vatandaşıdır. 1999 yılında nitelikli insan ticaretine teşebbüs, nitelikli darp ve diğer bazı suçlardan mahkum edilmiştir; mahkemeler iki kadını fuhuşa zorlamak için darp ettiğini, partnerinin çoğunu fuhuştan kazandığı parasını zorla elinden aldığını, başka bir kadını fuhuş yaptırarak üzerinden para kazanmak amacıyla zorla tuttuğunu tespit etmiştir. Başvuran, cezasının üçte ikisini çektikten sonra, mahkemelerin, halen toplum için tehdit oluşturduğu sonucuna varmaları sebebiyle, Nisan 2001’de Almanya’dan Türkiye’ye sınır dışı edilmiştir. Kaya, Almanya’dan sınır dışı edilmesinin özel hayatını ve aile hayatını ihlal ettiğini iddia etmekteydi.

AİHM, özellikle Almanya’da oldukça ciddi suçlardan mahkum edildiğini ve nihayetinde yeniden Almanya’da dönmesinin mümkün olduğunu göz önünde tutarak Kaya’nın sınır dışı edilmesinin Sözleşmeye uygun olduğuna hükmetmiştir. 8. Madde ihlal edilmemiştir.

L.R. – Birleşik Krallık Davası (no. 49113/09)

14 Haziran 2011

Başvuran, bir Arnavut’un kendisini İtalya’dan Birleşik Krallık’a kaçırdığını, bu ülkede zorla fuhuş yaptırdığını ve fuhuştan gelen bütün parayı elinden aldığını iddia etmekteydi. Başvuran kaçmış ve gizli bir sığınma evinde yaşamaya başlamıştır. Başvuran, Birleşik Krallık’tan Arnavutluk’a sınır dışı edilmesinin 4. Maddeye aykırı muamele görmesine yol açacağını iddia etmekteydi.

AİHM Birleşik Krallık’ın başvuran ve babasına mülteci statüsü verdiğini, dolayısıyla şahısların Arnavutluk’a sınırdışı edilmeleri riski kalmadığını tespit etmiş ve davayı incelemeyi durdurmuştur. Hükümet ayrıca hasıl olan mahkeme masraflarını ödemeyi kabul etmiştir.

D.H. – Finlandiya Davası (no. 30815/09)

28 Haziran 2011

1992 doğumlu bir Somali vatandaşı olan başvuran, 2007 Kasımında bir tekneyle Mogadişu’dan kaçarak İtalya’ya gelmiştir. Başvuran, Mogadişu’da ülkenin idari yapılarının çökmesinin ardından orduya katılmaya zorlandığını ve hayatının genç Somalili askerleri yakalayıp öldüren Etiyopya askerlerinin elinde olduğunu iddia etmekteydi. İtalyan mercileri başvuranı 2007 kışında Roma sokaklarına bırakmışlar, hiçbir yardımda bulunmamış veya kaynak desteği sağlamamışlardır. Soğukta sürekli aç dolaşmak zorunda kalmış, fiziksel ve sözlü tacize uğramış, yardım için sığındığı Milano polisinden de aynı muameleyi görmüştür. Şubat 2010’da Finlandiya’ya kaçırılmış, bu ülkeye yaptığı iltica başvurusu reddedilmiştir. Başvuran, İtalya’da iade edilmesi halinde, özellikle yalnız bir küçük olmasından dolayı insanlık dışı veya aşağılayıcı muameleye maruz kalma tehlikesi bulunduğunu iddia etmekteydi.

AİHM, Finlandiya’nın başvurana sürekli oturma izni verdiğini ve sınırdışı edilmesinin söz konusu olmadığını tespit etmiş ve davayı incelemeyi

durdurmuştur. AİHM bu davadaki şikayetlere yol açan konunun böylelikle çözüldüğünü kaydetmiştir.

M. ve Diğerleri – İtalya ve Bulgaristan Davası (40020/03)

31 Temmuz 2012

Roman kökenli Bulgar vatandaşı başvuranlar, iş bulmak için İtalya'ya geldiklerinde kızlarının özel şahıslar tarafından silah tehdidiyle tutularak çalışmaya ve hırsızlığa zorlandığını ve Ghislarengo köyünde bir Roman ailesinin elinde cinsel istismara uğradığını iddia etmekteydiler. Başvuranlar, İtalyan makamlarının olayları yeterince araştırmadıklarını, dolayısıyla 4. Maddenin ihlal edildiğini iddia etmekteydiler.

AİHM insan ticareti şikayetini destekler nitelikte bir delil bulunmadığını kaydetmiştir. Ancak, AİHM, İtalyan makamlarının başvuranların o sırada reşit olmayan kızlarının Vercelli ilinde bir villada defaatle dövülüp ırzına geçildiği yönündeki iddialarını etkili biçimde araştırmadıklarını kaydetmiştir. Birinci başvuranın özel şahıslardan kötü muamele gördüğü iddiasının araştırılması ile ilgili olarak 3. Madde ihlal edilmiştir. İtalyan makamlarının ilk başvuranın serbest bırakılmasına ilişkin attıkları adımlarla ilgili olarak 3. Madde ihlal edilmemiştir.

Profesyonel hizmetler: avukatlar vb.

Steindel – Almanya Davası (no. 29878/07)

14 Eylül 2010 (kabul edilebilirlik kararı)

Dava kabul edilemez ilan edilmiştir

Van der Mussele – Belçika Davası (no. 8919/80)

23 Kasım 1983

Avukatlık stajı yapmakta olan başvurandan, yoksul sanıklara ücretsiz avukatlık hizmeti vermesi istenmiştir. Başvuran bunun zorla çalıştırma anlamına geldiğinden şikayetçi idi.

AİHM 4. Maddenin ihlal edilmediğine hükmetmiştir: Van der Mussele'den talep edilen ücretsiz adli yardım mesleğiyle alakalı idi; bu sayede münhasıran mahkeme önüne çıkma gibi bazı avantajlar elde etmiş ve bu da mesleki eğitimine katkıda bulunmuştur. Yerine getirdiği adli yardım talebi, Sözleşmeyle güvence altına alınan başka bir hakla (Madde 6(1), adli yardım hakkı) ilgili olup 4. Maddenin 3. fıkrasında yer alan "olağan yurttaşlık yükümlülükleri" kapsamında düşünülebilir. Son olarak, Van der Mussele insanları ücretsiz olarak müdafaa etmesi nedeniyle ücretli çalışacak yeterli zamandan mahrum kalmamıştır.

Karol Mihal – Slovakya Davası (no. 23360/08)

28 Haziran 2011

Adli infaz memuru olan başvuran, bir mahkeme kararının infazı için çalıştığı sırasında hasıl olan masrafların kendisine geri ödenmediğinden şikayetçi idi. Başvuran, bu durumda yaptığı işin zorla çalıştırma anlamına geldiğini iddia etmekteydi.

AİHM başvuranın maruz kaldığı külfetin aşırı, orantısız veya başka açılardan kabul edilemez olmadığından bahisle başvuruyu reddetmiştir.

Stefan Bucha – Slovakya Davası (no. 43259/07)

20 Eylül 2011 (kabul edilebilirlik kararı)

Avukat olan başvuran, ücretsiz adli yardım programı kapsamında bir kişiyi temsil etmekle görevlendirilmiştir. Başvuran, Anayasa Mahkemesinin, içtihadına aykırı hareket ederek bu Mahkemede sözlü duruşmaya katılmasından hasıl olan masrafların kendisine iadesi talebini reddettiğinden şikayetçi idi. Başvuran 4. Maddenin ihlal edildiğini iddia etmekteydi.

Dava kabul edilemez ilan edilmiştir.

Tutulma esnasında çalıştırılma

Van Droogenbroeck – Belçika Davası (no. 7906/77)

24 Haziran 1982

Van Droogenbroeck hırsızlık suçundan mahkum edilmiş ve iki yıllık hapis cezasının infazının ardından yeniden tutulma ihtimali saklı kalmak üzere belirli bir süre kamu hizmeti görmesine karar verilmiştir. Başvuran "idarenin kaprisleri" nedeniyle köleleştirildiğinden ve tasarruf amacıyla zorla çalıştırıldığından şikayetçi idi.

AİHM 4. Maddenin ihlal edilmediğine hükmetmiştir. AİHM, Droogenbroeck'in durumunun kölelik olarak değerlendirilebilmesi için özgürlüğünden ciddi biçimde mahrum edilmesi gerektiğini, oysa durumun böyle olmadığını kaydetmiştir. Bunun dışında, kendisinden yapması istenen iş o bağlamda olağan kabul edilenden ağır bir iş değildi ve bununla kendisine yardım etmek ve yeniden topluma kazandırılmasını sağlamak amaçlanmıştı.

De Wilde, Ooms ve Versyp ("Serserilik davaları") – Belçika Davası (no. 2832/66, 2835/66 ve 2899/66)

18 Haziran 1971

Serseri oldukları tespit edilen başvuranlar ilgili rehabilitasyon merkezlerinde tutulmuş ve çok düşük bir ücretle çalıştırılmışlardır. Başvuranlar, komik ücretlerle ve disiplin cezası kaygısıyla çalışmaya zorlanmaktan şikayetçi idiler.

AİHM, başvuranlara göçebe merkezlerinde yaptırılan işlerin Sözleşme kapsamında izin verilen sınırları aşmadığını, bu işlerle serserilerin rehabilitasyonunun amaçlandığını ve durumun Avrupa Konseyine Üye Devletlerin pek çoğunda benzer olduğunu kaydederek 4. Maddenin ihlal edilmediğine hükmetmiştir.

Askerlik hizmeti veya alternatif kamu hizmeti

W., X., Y. ve Z. – Birleşik Krallık Davası (no. 3435/67, 3436/67, 3437/67 ve 3438/67)

19 Temmuz 1968 (Avrupa İnsan Hakları Komisyonu kararı)

15 ve 16 yaşlarında dört genç 9 yıl boyunca İngiliz donanmasında görev yapmışlardır. Farklı kişisel nedenlerle terhis talepleri yetkili mercilerce reddedilmiştir. Başvuranlar kul olarak tutulduklarından Şikayetçi idiler.

Komisyon başvuranların askerlik hizmetinin 4. Maddenin 1. fıkrası anlamında kullaştırmaya tekabül etmediğinden bahisle başvuruları reddetmiştir.

Basın İrtibat:
+33 3 90 21 42 08

(Bu bilgi notunun Türkçe evirisi, Türkiye Cumhuriyeti Adalet Bakanlığının katkılarıyla hazırlanmıştır.)